

Bruxelles, 30. studenoga 2018.
(OR. en)

14989/18

RECH 512
COMPET 833

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	14516/18
Predmet:	Upravljanje europskim istraživačkim prostorom – Zaključci Vijeća (usvojeni 30. studenoga 2018.)

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci Vijeća o upravljanju europskim istraživačkim prostorom koje je Vijeće usvojilo na 3655. sastanku održanom 30. studenoga 2018.

ZAKLJUČCI VIJEĆA

O UPRAVLJANJU EUROPSKIM ISTRAŽIVAČKIM PROSTOROM

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

PODSJEĆAJUĆI na

- svoje zaključke iz 2012. pod nazivom „Produbljeno partnerstvo za izvrsnost i rast u europskom istraživačkom prostoru”¹ u kojima su dogovoreni postojeći prioriteti europskog istraživačkog prostora (EIP);
- zaključke Europskog vijeća iz 2013.² kojima se poziva na u potpunosti funkcionalan europski istraživački prostor do kraja 2014. kao politički cilj za ubrzanje strukturnih reformi nacionalnih sustava;
- svoje zaključke iz svibnja 2015. o planu za europski istraživački prostor za razdoblje 2015. – 2020.³, koji su bili temelj za daljnje nacionalne akcijske planove država članica za EIP;
- svoje zaključke iz prosinca 2015. o preispitivanju savjetodavne strukture europskog istraživačkog prostora⁴, koji su bili temelj za racionalizaciju savjetodavne strukture i u kojima je prvi trogodišnji postupak preispitivanja savjetodavne strukture EIP-a predviđen za 2018.;

¹ Dok. 17649/12.

² Dok. EUCO 169/13.

³ Dok. 9351/15.

⁴ Dok. 14875/15.

- svoje zaključke iz prosinca 2015. o promicanju rodne ravnopravnosti u europskom istraživačkom prostoru⁵, u kojima je naglašena potreba za poticanjem održivih kulturnih i institucionalnih promjena u nacionalnim akcijskim planovima za EIP ili za razvojem strategija za provedbu plana za EIP te kojima se daje prioritet postizanju rodne ravnopravnosti i uključivanju rodne dimenzije u sadržaj i programe u okviru istraživanja i inovacija;
 - svoje zaključke iz prosinca 2017. pod nazivom „Od privremene evaluacije programa Obzor 2020. do devetog okvirnog programa”⁶, u kojima je Vijeće ponovno naglasilo važnost kontinuiranih zajedničkih napora država članica i Europske komisije za daljnji razvoj i jačanje europskog istraživačkog prostora te istaknulo ulogu okvirnog programa kao glavnog instrumenta za potporu ciljevima i provedbi EIP-a;
 - svoje zaključke od 29. svibnja 2018. o ubrzavanju protoka znanja u EU-u⁷, u kojima je Vijeće izrazilo važnost daljnjeg promicanja politika otvorenog pristupa i otvorene znanosti u okviru okvirnog programa i šire, istaknulo ulogu europskog oblaka za otvorenu znanost u širenju znanja te pozvalo na dugoročnu održivost istraživačkih infrastruktura;
1. PREPOZNAJE da će ostvarenjem dobre funkcionalnosti europskog istraživačkog prostora (EIP)⁸ znatno doprinijeti povećanju učinkovitosti, dosljednosti i ukupne uspješnosti europskog istraživačkog i inovacijskog ekosustava te da EIP zahtijeva sustavan pristup. U tom kontekstu POZDRAVLJA napore koje su države članice i Europska komisija uložile nakon Rezolucije Vijeća iz lipnja 2000.⁹ kojom je EIP uspostavljen nakon Europskog vijeća u ožujku 2000.¹⁰;

⁵ Dok. 14846/15.

⁶ Dok. 15320/17.

⁷ Dok. 9507/18.

⁸ EIP prema definiciji iz članka 179. UFEU-a.

⁹ SL C 205, 17.7.2000., str. 1.

¹⁰ Dok. 100/00.

2. PREPOZNAJE važnu stratešku ulogu Odbora za europski istraživački prostor i inovacije (ERAC) u savjetovanju Vijeća kako bi se osiguralo da Europa maksimalno poveća gospodarski i društveni učinak ulaganja u istraživanja i inovacije na europskoj i nacionalnoj razini radi povećanja globalne konkurentnosti Europe, podrške rastu zaposlenosti, poboljšanja životnog standarda građana i građanki te smanjenja jaza u području istraživanja i inovacija unutar Europske unije;
3. PONOVRNO ISTIČE važnost bliskog partnerstva između država članica i Europske komisije u zajedničkom radu na jačanju EIP-a, među ostalim putem 9. okvirnog programa Obzor Europa, kao i suradnji sa zemljama pridruženima okvirnom programu za istraživanja (pridružene zemlje) te relevantnim dionicima iz područja znanosti, poslovnog sektora i društva;

KLJUČNE ETAPE EIP-A

4. ISTIČE da je postignut određeni napredak prema poboljšanju EIP-a u svim skupinama povezanim s EIP-om koje provode prioritete EIP-a, što predstavlja važne etape razvoja europskog istraživačkog prostora;¹¹ POZDRAVLJA napore koje je ERAC uložio 2018. u preispitivanje i prilagodbu savjetodavne strukture EIP-a, kako je navedeno u mišljenju ERAC-a od 18. rujna 2018.¹²;

¹¹ Godišnje izvješće ERAC-a za 2017., dok. 1206/18.

¹² Dok. 1209/18 i 1209/18 ADD 1.

5. ISTIČE novi pristup politici partnerstva u okviru europskog istraživanja i inovacija, kojemu je doprinijela ERAC-ova *ad hoc* radna skupina o partnerstvima, kao i uvođenje novog mehanizma za odabir, provedbu, praćenje, evaluaciju i postupno ukidanje partnerstava EU-a u istraživanju i inovacijama u prijedlog o programu Obzor Europa; SA ZADOVOLJSTVOM OČEKUJE predstojeću prezentaciju koju će Komisija pružiti ERAC-u u prosincu 2018. o prijedlogu u pogledu okvira kriterija za partnerstva i strateškog koordinacijskog procesa za cijeli životni ciklus partnerstava u području istraživanja i inovacija u interakciji sa strateškim planiranjem za program Obzor Europa; PONAVLJA da bi, iako bi strateški postupak koordinacije trebao biti u potpunosti operativan do svibnja 2019., trebalo provesti rano i strukturirano savjetovanje s državama članicama i pridruženim zemljama o svakoj inicijativi za partnerstvo u području istraživanja i inovacija koja će se financirati u okviru programa Obzor Europa na temelju njihove početne procjene učinka ako se očekuje da njihova priprema započne prije formalne uspostave strateškog postupka koordinacije; ISTIČE stalnu važnost aktivnosti koordinacije i umrežavanja među državama članicama u kontekstu prioriteta EU-a i šire kao dio napora povezanih s EIP-om;
6. PRIMA NA ZNANJE 10. obljetnicu zajedničke izrade programa u EIP-u u 2018. s deset inicijativa za zajedničku izradu programa; PRIMA NA ZNANJE nedavna postignuća posebne Skupine na visokoj razini za zajedničku izradu programa (GPC) u okviru ERAC-a u poticanju razvoja dugoročnih strategija za inicijative za zajedničku izradu programa, uspostavi mehanizma praćenja za nacionalni napredak u tom području i uspostavi novog okvira za evaluaciju potencijalnih novih i postojećih inicijativa za zajedničku izradu programa; PONOVRNO ISTIČE stalnu važnost zajedničkog rješavanja globalnih izazova, posebno u okviru inicijativa za zajedničku izradu programa, i POZIVA Komisiju da nastavi podupirati proces zajedničke izrade programa i te inicijative u skladu s ciljevima politike na nacionalnoj razini i razini EU-a;

7. POZDRAVLJA izvješće o strategiji i ažurirani plan Europskog strateškog foruma za istraživačke infrastrukture (ESFRI) iz 2018.¹³ te POZIVA ESFRI da u 2021. pripremi sljedeći ažurirani plan ESFRI-ja i istodobno ojača njegovu stratešku ulogu u domeni istraživačke infrastrukture koja se razvija; isto tako POZDRAVLJA drugo izvješće o provedbi Uredbe o Konzorciju europskih istraživačkih infrastrukture (ERIC)¹⁴ te POZIVA Komisiju da predstavi sljedeće izvješće o provedbi ERIC-a do 2022. PRIMA NA ZNANJE da je potrebno poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se olakšala uporaba instrumenta ERIC-a, posebno u pogledu prihvatljivog rješenja za oslobođenje od plaćanja PDV-a za doprinose u naravi, radi poticanja ulaganja u ERIC-e i druge infrastrukture iz plana ESFRI-ja, radi povećanja transnacionalnog i otvorenog pristupa europskim istraživačkim infrastrukturama te povećanja njihove financijske održivosti; POZIVA Komisiju i države članice da što prije provedu te mjere, a paneuropske istraživačke infrastrukture da promiču svoje usluge na međunarodnoj razini i da, prema potrebi, dopru do novih međunarodnih članova;
8. NAGLAŠAVA važnost usklađenog djelovanja i dobre koordinacije između EIP-a i okvirnog programa, uključujući budući program Obzor Europa, za razvoj tržišta rada za istraživače u Europi i za politiku otvorene znanosti o poboljšanju mehanizama priznavanja i nagrađivanja, kao i programâ za razvoj vještina za istraživače; POZIVA sve uključene strane da prepoznaju transverzalnu prirodu jednakih mogućnosti i otvorene znanosti, posebno u pogledu istraživača na početku karijere i doktorskih kandidata;

¹³ <http://roadmap2018.esfri.eu/>

¹⁴ Dok. 11022/18.

9. POZIVA ERAC, uključujući stalnu radnu skupinu za ljudske resurse i mobilnost, da nastoji ostvariti bolje sinergije između EIP-a i Europskog prostora visokog obrazovanja u pitanjima koja se odnose na visoko obrazovanje, osposobljavanje, istraživačke karijere i trokut znanja; u tom kontekstu sa zanimanjem PRIMA NA ZNANJE informacije o promicanju bolje povezanosti visokog obrazovanja i istraživanja iz „Priopćenja iz Pariza” (*Paris Communiqué*) od 25. svibnja 2018.¹⁵;
10. PRIMA NA ZNANJE rad stalne radne skupine ERAC-a o rodu u području istraživanja i inovacija koji se odnosi na zajedničke smjernice o integraciji rodne perspektive u međunarodnu suradnju u području znanosti, tehnologije i inovacija, zajedno s posebnom konfiguracijom ERAC-a tj. Strateškim forumom za međunarodnu suradnju u području znanosti i inovacija (SFIC), uključujući preporuke o načinu rješavanja pitanja rodne ravnopravnosti u programu Obzor Europa; sa zabrinutošću NAPOMINJE da je taj EIP-ov prioritet br. 4 o rodu nejednako proveden u državama članicama, što utječe na provedbu usporedivo pravednih i rodno uravnoteženih radnih uvjeta u području istraživanja u Europi; POZDRAVLJA zajedničke napore SFIC-a i stalne radne skupine ERAC-a o rodu u području istraživanja i inovacija kao primjer dobre prakse za suradnju u okviru različitih prioriteta EIP-a;
11. PRIMJEĆUJE poduzete korake, uključujući rad stalne radne skupine ERAC-a za otvorenu znanost i inovacije, za pokretanje europskog oblaka za otvorenu znanost (EOSC), koji predstavlja važnu etapu u usklađivanju svih istraživačkih podataka u EIP-u s načelom FAIR¹⁶; ISTIČE potrebu za osmišljavanjem čvrstog okvira upravljanja za europski oblak za otvorenu znanost u koordinaciji s državama članicama, kojim se osnažuje znanstvena zajednica i koji se može razvijati tijekom vremena; POZIVA sve uključene strane da u dogledno vrijeme u potpunosti provedu europski oblak za otvorenu znanost i u tom kontekstu PRIMA NA ZNANJE važnu ulogu istraživačkih infrastruktura; PODSJEĆA na potrebu za učinkovitom koordinacijom između europskog oblaka za otvorenu znanost i ESFRI-ja, uključujući razinu upravljanja;

¹⁵ *Paris Communiqué, Conférence ministérielle européenne pour l'enseignement supérieur*, (Priopćenje iz Pariza, Europska ministarska konferencija za visoko obrazovanje), 25. svibnja 2018.
http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2018_Paris/77/1/EHEAParis2018_Communique_final_952771.pdf

¹⁶ Pretraživost, dostupnost, interoperabilnost i ponovna uporaba.

12. S obzirom na novi razvoj događaja u području prijenosa znanja, npr. otvorene inovacije, POZIVA Komisiju da preispita svoju Preporuku o upravljanju intelektualnim vlasništvom u aktivnostima prijenosa znanja iz 2008. te Kodeks prakse za sveučilišta i ostale javne istraživačke organizacije kako bi se dodatno povećao učinak istraživanja i inovacija putem prijenosa znanja;
13. POZIVA države članice, Europsku komisiju i, kada je to primjereno, privatne subjekte, kao i nevladine organizacije te građane i građanke, da ulože veće napore u kontekstu SFIC-a u bliskiju koordinaciju u međunarodnoj suradnji, među ostalim zajedničkim sastancima i mogućim sporazumima u području znanosti i tehnologije te daljnjim multilateralnim aktivnostima, među ostalim radi postizanja ciljeva održivog razvoja, pri čemu će se stvoriti sinergije i dodana vrijednost na nacionalnoj i europskoj razini; u tom bi kontekstu također trebalo uzeti u obzir aktivnosti u okviru programa Obzor Europa;
14. POZDRAVLJA izvješće Europske komisije za 2018. naslovljeno „Uspješnost u području znanosti, istraživanja i inovacija u EU-u”¹⁷ kao vrijedan dokaz trenutačnog stanja ekosustava istraživanja i inovacija u EU-u; PREPOZNAJE porast uspješnosti EU-a u području inovacija od 2010., kako je navedeno u Europskoj ljestvici uspjeha u inovacijama za 2018.¹⁸; međutim, sa zabrinutošću PRIMJEĆUJE nejednak razvoj diljem europskog istraživačkog prostora i u tom kontekstu ISTIČE potrebu za boljim opremanjem EIP-a kako bi se odgovorilo na navedene izazove;

¹⁷ Europska komisija: Uspješnost u području znanosti, istraživanja i inovacija u EU-u za 2018., Jačanje temelja budućnosti Europe (*Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018, Strengthening the foundations for Europe's future*), 2018, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/rec-17-015-srip-report2018_mep-web-20180228.pdf

¹⁸ Europska komisija, Europska ljestvica uspjeha u inovacijama za 2018., https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_en

15. POZDRAVLJA novi pristup ERAC-a u skladu s kojim se redovito održavaju strateške rasprave o politikama kako bi se dodatno razradila kombinacija politika za istraživanje i inovacije za EIP; PREPOZNAJE važnu ulogu koju te strateške rasprave o politikama mogu imati u pružanju foruma državama članicama za bolje razumijevanje učinkovitosti politika i alata koji su im na raspolaganju na nacionalnoj i europskoj razini, za provedbu prioriteta EIP-a i ostvarivanje širih europskih gospodarskih i društvenih ciljeva; POZIVA Komisiju da prikupi dogovorene dokaze o oblikovanju i učinku politika u okviru istraživanja i razvoja, među ostalim nastavkom suradnje s OECD-om, koji bi mogli poslužiti za oblikovanje nacionalnih politika;

PREISPITIVANJE SAVJETODAVNE STRUKTURE EIP-A

16. POZDRAVLJA mišljenje ERAC-a o preispitivanju savjetodavne strukture EIP-a i POZIVA ERAC i druge skupine povezane s EIP-om na brzu provedbu njegovih preporuka u okviru akcijskog plana u 2019., uključujući prema potrebi reviziju njihovih mandata;
17. PREPOZNAJE da bi postojeći prioriteti EIP-a trebali i dalje biti osnova za suradnju između država članica, pridruženih zemalja, Europske komisije te javnih i privatnih organizacija dionika unutar ojačanog partnerstva u okviru EIP-a; NAPOMINJE da će se plan za EIP za razdoblje 2015. – 2020. nastaviti primjenjivati uz potpuno poštovanje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, iskorištavajući istodobno raznolikosti i prednosti nacionalnih istraživačkih i inovacijskih sustava;
18. ISTIČE važnost instrumenta za političku podršku programa Obzor 2020. kao instrumenta poduprtog okvirnim programom radi jačanja politika EIP-a; u tom kontekstu ISTIČE da bi sve strane, uključujući skupine povezane s EIP-om, prema potrebi trebale iskoristiti rezultate vježbi uzajamnog učenja u okviru instrumenta za političku podršku, stručnih revizija, posebnih aktivnosti potpore te drugih dokaza povezanih s EIP-om, kao što su izvješće o napretku EIP-a i Europska ljestvica uspjeha u inovacijama; SLAŽE SE da bi trebalo staviti veći naglasak na poboljšanje relevantnosti i učinka skupina povezanih s EIP-om;

19. SMATRA da se novonastale potrebe za novim aktivnostima u okviru EIP-a mogu uklopiti u postojeće prioritete EIP-a; PREPOZNAJE horizontalnu prirodu nekih aktivnosti u okviru EIP-a, što zahtijeva daljnju suradnju među prioritetima EIP-a;
20. POZIVA na prilagodbu savjetodavne strukture EIP-a na sljedeći način:
- ERAC razmatra mogućnosti ponovnog pokretanja postojećeg GPC-a radi pripreme sudjelovanja država članica i pridruženih zemalja u strateškom postupku koordinacije za partnerstva, nakon što se o njegovu obliku i obliku misija na odgovarajućem forumu donese odluka.
 - Skupine povezane s EIP-om organiziraju uzastopne ili zajedničke sastanke u kojima postoje brojne sinergije u pogledu sadržaja i ciljnih skupina. Srednjoročno ispituje mogućnosti za optimizaciju broja skupina, osiguravajući pritom odgovarajuću pokrivenost svih aspekata prioriteta EIP-a.
 - Sve skupine povezane s EIP-om trebale bi istražiti načine za povećanje izravnih razmjena s relevantnim organizacijama dionika EIP-a te uključiti vrhunske stručnjake u svoj rad.
 - Kako bi se potaknule razmjene između politika u okviru EIP-a i Europskog prostora visokog obrazovanja, trebali bi se održavati uzastopni sastanci o važnim temama na kojima sudjeluju ERAC i Skupina za praćenje Bolonjskog procesa i/ili glavni direktori za visoko obrazovanje;

21. ISTIČE da je potrebno optimizirati učinkovitost i djelotvornost savjetodavne strukture EIP-a;
- ERAC-ovu vodeću ulogu u savjetodavnoj strukturi EIP-a trebalo bi održavati i jačati. Pritom bi ERAC trebao pomagati drugim skupinama povezanim s EIP-om za koje je odgovoran kako bi osigurale optimalne uvjete za svoj rad na ostvarivanju ciljeva utvrđenih planom za EIP.
 - U okviru mandata svih skupina povezanih s EIP-om one bi trebale imati jasne ciljeve s konkretnim i opipljivim zadaćama.
 - U slučaju novih tema koje nisu obuhvaćene postojećim skupinama, skupine povezane s EIP-om mogle bi i dalje osnivati *ad hoc* radne skupine s jasno određenim ciljevima i na ograničeno vremensko razdoblje. Države članice, pridružene zemlje i Europska komisija trebale bi osigurati da sudionici u svim vrstama skupina raspolažu odgovarajućim profilom na pravoj razini te ujedno razmotriti upotrebu instrumenta za političku podršku u postizanju ciljeva.
 - Koordinacija između prioriteta predsjedništva Vijeća i programa skupina povezanih s EIP-om povećava se, posebno uključivanjem budućih predsjedništava Vijeća u upravni odbor ERAC-a s početkom 18 mjeseci prije njihova mandata.
 - Potiče se Europska komisija, uključujući njezin Zajednički istraživački centar, da nastavi promicati uzajamno obogaćivanje sa stručnim savjetodavnim skupinama Komisije i skupinama povezanim s EIP-om, ako je to primjereno, kako bi se izbjeglo udvostručavanje napora te optimizirala učinkovitost i djelotvornost cjelokupnog savjetodavnog sustava za istraživanje i inovacije, npr. za Europsku mrežu za vrednovanje u području istraživanja i tehnološkog razvoja ili u području otvorene znanosti i inovacija.

BUDUĆNOST EIP-a

22. POZIVA Komisiju da do sredine 2020. objavi novu komunikaciju o EIP-u za razdoblje nakon 2020. na temelju pouzdanih dokaza, kojom se mogu predložiti revidirani prioriteti politika EIP-a i mehanizmi upravljanja EIP-om te njegova praćenja na nacionalnoj razini i na razini EU-a;
 23. POZIVA predsjedništva Vijeća da razmotre organiziranje redovitih ministarskih konferencija EIP-a, počevši od 2020. s pomoću nove komunikacije o EIP-u kao temelja na kojem Vijeće utvrđuje prioritete EIP-a;
 24. SMATRA da su nacionalni akcijski planovi za EIP država članica i pridruženih zemalja važni instrumenti za provedbu EIP-a. U kontekstu tih planova potrebno je primijeniti koherentan i učinkovit alat za praćenje koji bi se upotrebljavao u svim prioritetima i skupinama EIP-a i odgovarao različitim nacionalnim planovima te se trebao upotrebljavati na dobrovoljnoj osnovi; NAPOMINJE da je potrebno istražiti opcije kako bi se bolje definirali nacionalni akcijski planovi EIP-a s Europskim semestrom;
 25. Nadalje, s obzirom na istek plana EIP-a za razdoblje 2015. – 2020., PREDLAŽE da Komisija u bliskoj suradnji s državama članicama pažljivo evaluira tu vrstu alata za oblikovanje politika EIP-a;
 26. SA ZANIMANJEM IŠČEKUJE sljedeći postupak preispitivanja savjetodavne strukture EIP-a najkasnije do 2021., uzimajući u obzir moguću novu komunikaciju o EIP-u i mogući ishod prve ministarske konferencije EIP-a.
-